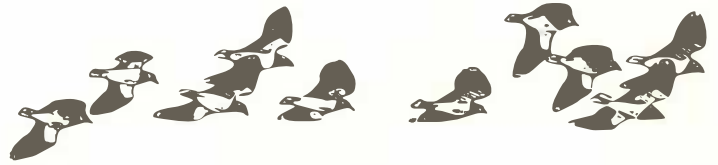

in de broedtijd bevolkt door Kievit, Scholekster, Grutto, Tureluur, Slobeend en Veldleeuwerik. Niet alleen bestaat de aantasting van deze polder uit een vermindering van het graslandareaal. Ook het weggedeelte dat langs het graslandgebied komt te liggen, zal de vogelstand negatief beïnvloeden. Onderzoek van het Rijksinstituut voor Natuurbeheer heeft uitgewezen dat bij een drukke verkeersweg een strook van 50 tot 150 meter (en soms nog meer!) door broedvogels gemeden wordt. Dat betekent dat de vogelstand in de toch al zo smalle Roodemolenvlakte ernstig door deze weg zal worden aangetast.

Ook in de **Boekhorstpolder** zal de vogelstand in negatieve zin worden beïnvloed. De weg zal een punt van de polder afsnijden en ook hier zal het genoemde randeffect een deel van het aangrenzende polderland voor vogels ongeschikt maken. De Boekhorstpolder heeft niet alleen betekenis als broedgebied voor weidevogels. In de winter wordt dit gebied regelmatig door groepen Goudplevieren bezocht. Verder liggen in deze polder nog enkele cultuurhistorisch belangrijke koebosjes. Deze bosjes danken hun ontstaan aan de veepest in de zeventiende eeuw. Het gestorven vee moest op het eigen erf begraven worden. Dat deed de boer achter op zijn land. Om besmetting te voorkomen werd de begraafplaats van een brede sloot voorzien. Omdat er geen vee meer kwam, kreeg hierdoor jonge boomopslag een kans om uit te groeien tot een bosje. Tenslotte zal er in **Zwetterpolder** het een en ander veranderen. De nieuwe weg zal met enkele (zeer dure!) kunstwerken moeten aansluiten op de verlengde Northgodreef. Daarvoor zijn nodig: een tunnel onder de spoorbaan, een brug over de Leidse Vaart en een tun-

nel onder de provinciale weg. Vooral de brug over de Leidse Vaart zal bijzonder in het landschap opvallen. De toch al schaarse open ruimte tussen Voorhout en

Noordwijk wordt door de weg ernstig aangetast. Verder zorgt de weg voor een verdere versnippering van het gebied tussen Noordwijk en Voorhout, waardoor allerlei ongewenste ontwikkelingen in gang kunnen worden gezet, zoals bedrijfsvestigingen en kassenbouw.

Wij hopen dat de fietstocht van 27 september een succes wordt. Gelet op de hoge kosten die aan dit wegenbouwproject verbonden zijn, kan Voorhout de kosten ervan niet alleen dragen. Ook in samenwerking met Noordwijk zal het een onmogelijke zaak zijn. De provincie staat echter niet te trappelen om de beurs hiervoor open te trekken.

Vermoedelijk zal de provincie de Voorhoutse plannen dwarsbomen. Dat neemt niet weg dat het Voorhoutse gemeentebestuur duidelijk gemaakt moet worden dat een groot deel van de eigen bevolking niet vraagt om de problemen op deze wijze op te lossen.

Speurtocht in het zoete water

Kees Verweij

Op zaterdagmorgen 4 juli j.l. werd door onze Vereniging in samenwerking met het IVN afd. Noordwijk, een zogenaamde slootjesexcursie georganiseerd. Om 8.00 uur 's morgens toog een groep van ongeveer 20 belangstellenden vanaf het Jan Verwey Natuurcentrum naar de Varkensboslaan, een idyllisch boslaantje achter het landgoed Offem te Noordwijk Binnen.

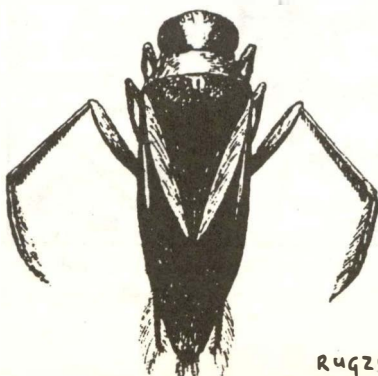
Van de afdeling Natuur- en Milieu-educatie van de Gemeente Leiden, kon een grote hoeveelheid hulpmateriaal worden geleend zoals schepnetten, kleine aquaria, bakken, determinatiewerken enz. Hiervan werd tijdens deze excursie dankbaar gebruik gemaakt.

In kleine groepen werd met schepnetten in de sloten

langs de Varkensboslaan gevestigd. De inhoud van de netten werd voorzichtig in de aquaria of in witte bakken gedaan. Daarna kon het speurwerk beginnen.

Het is werkelijk verbazingwekkend, wat er allemaal in zo'n anderhalf uur tijd uit de sloot kon worden gevestigd. Het is een waar gekrioel van de meest uiteenlopende waterdieren. Opvallend is, dat vele dieren op elkaar zijn aangewezen, want het is voortdurend een zaak van eten of gegeten worden. Naar onze menselijke maatstaven gemeten is het onder de waterspiegel een grote oorlogszuchtige bende van dieren, die elkaar naar het leven staan. Vooral de larve van de Spinnende waterkever, die wel 7 cm. lang kan worden, spant de kroon. Voordat hij zich tot een grote volwassen kever heeft ontwikkeld, heeft hij al menig slootbewoner verorberd. Ook libellenlarven weten van wanten.

Op het water waren geregeld Schaatsenrijders te zien, die hun naam zeker eer aan doen. met grote schaatsbewegingen weten zij zich snel over het wateroppervlak te verplaatsen. het voorkomen van deze wantsensoort wijst op schoon water, want alleen bij schoon water is er voldoende "oppervlaktespanning". Bij wat meer verontreinigd water zouden zij al snel naar beneden zakken.

RUGZWEMMER

Naast deze wantsensoort werden de Duikerwants en het Bootsmannetje of Rugzwemmer waargenomen. Deze laatste soort zwemt inderdaad op z'n rug en wel in een verbazend snel tempo.

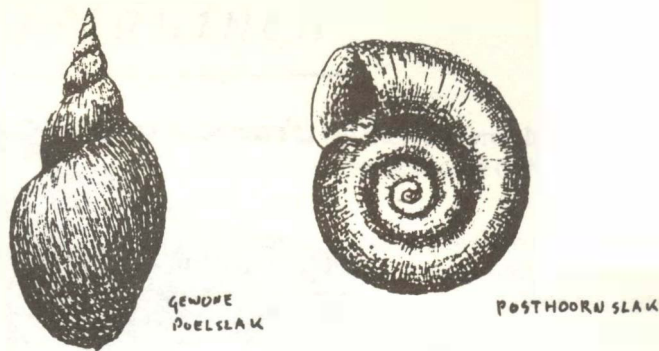
De opmerkelijkste wants, die bemachtigd kon worden, was de Waterschorpioen. Zoals zijn naam al aangeeft, lijkt hij enigszins op een Schorpioen. In elk geval is het even snel en eetlustig als zijn naamgenoot op het land. Zelfs in het aquarium deed zij zich nog te goed aan een soortgenoot, die juist aan het vervellen was. De Waterschorpioen is vrij zeldzaam en is verder, gezien zijn lengte (3 1/2 cm.), een opvallende verschijning.

In een sloot leven ook allerlei wormen, zoals platwormen en koordwormen.

Vooraf de platwormen trokken de aandacht. Door zich steeds in te trekken en uit te strekken wisten zij zich toch met een behoorlijke snelheid door de bakken te verplaatsen. Opvallend was de *Dugesia lugubris* oftewel de *Lugubere platworm*. Door zijn heldere lichte ogen in zijn pikzwarte lijf leek hij zeker op een soort spook.

Een andere merkwaardige groep dieren is die van de bloedzuigers. Hiervan vonden we zelfs verschillende soorten. Doordat zij voor een belangrijk deel zijn aangevoerd op het bloed van andere dieren komen zij gewoonlijk bij ons over als een soort bloeddorstige parasieten. In wezen zijn zij zeker niet bloeddorstig en laten zij hun gastheer geheel in leven, iets dat van vele andere dieren niet gezegd kan worden. Een leuke waarneming was een *Visbloedzuiger*, die zich had vastgezoegen aan een *Stekelbaarsje* en vrolijk meezwom.

Bij zo'n speurtocht kom je de meest wonderlijke vormen tegen. Vele soorten vliegen, muggen, haften, libellen e.d. beginnen hun leven als larve in het water. Dit is een beetje te vergelijken met een rups, die zich later verpopt tot vlinder. Het viel nog niet mee de verschillende soorten larven van elkaar te onderscheiden, maar het

bepalen van de juiste soort is beslist een aardige sport.

Het zou hier te ver voeren al onze waarnemingen te vermelden. Toch wil ik er hierbij nog een paar noemen. Van de slakken kwamen we het meest de *Gewone poelslak* en de *Posthoornslak* tegen. Ook de tweekleppige schelpdieren ontbraken niet, want er werden nog verschillende *Erwtmosseltjes* gevonden. Voor degenen die dachten dat schelpen alleen maar in zee voorkomen, was dit toch een hele openbaring. Daarnaast verbaasde ons het grote aantal jonge salamanders en Groene kikkers.

Een bijzondere verrassing vormde tenslotte de *Water-spin*, de enige spin in Nederland die haar hele leven onder water doorbrengt. We zagen haar steeds met een luchtbel rondzwemmen, die zij als het ware verzamelt. Daarmee bouwt zij een soort "duikerklok" op, waarin zij dan verder onder water kan leven.

Na zo'n anderhalf uur werden de spullen weer ingezameld en de gevangen dieren weer netjes in de sloot teruggezet. De deelnemers waren zonder uitzondering zeer enthousiast en gezien dit enthousiasme verdient een excursie als deze het zeker om nog eens herhaald te worden.

Oud nieuws

Kees Verweij

Onder de rubriek "Oud nieuw" is ditmaal de keuze gevallen op het boek "Beschrijving van de Natuur der Vogelen" van John Johnston, dat in 1660 te Amsterdam werd uitgegeven.

John Johnston was een Schots geleerde, die leefde van 1603 tot 1675. De gegevens putte hij hoofdzakelijk uit eerdere werken van o.a. Gesner en Aldrovandi. Zijn werk is in feite een beknopt overzicht van hetgeen o.a. over vogels in de 17e eeuw bekend was.

Veldwerk en onderzoek waren destijds nog weinig

gangbare begrippen. Vele gegevens zijn ontleend aan overlevering, waarbij de fantasie soms een grote rol speelde.

Het werk van Johnston is oorspronkelijk in het Latijn geschreven, maar gezien de toenemende belangstelling in Nederland voor o.a. de vogels, volgde al spoedig de Nederlandse vertaling, welke hierboven genoemd is. Als voorbeeld volgt hieronder zijn beschrijving van de *Spreeuw*.